

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของ “คณาจารย์” ว่าหมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลัก ทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน และในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 28 ได้กล่าวถึง หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ต้องมี ลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของ บุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพสาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งต้องมุ่ง พัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความ รับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพ ขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม และเพื่อให้สอดคล้องกับ มาตรา 30 ที่ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553 หน้า 2)

พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 7 ได้ กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของ แผ่นดิน พัฒนาพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความ เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทย ฐานะครูโดยศึกษาวิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติ การกิจ ของมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2553) และพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จึงมุ่งสนับสนุนส่งเสริมนโยบายให้บุคลากรสายวิชาการได้ทำวิจัยโดยถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญ ตลอดจนได้มีการบริหารราชการตามกรอบดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาทำให้ส่งผลถึงการจัดคุณภาพการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จึงมีการพัฒนาและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับบริบทของการเปลี่ยนแปลงโดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 โดยสาระสำคัญในแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552-2556 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ดังมีรายละเอียดดังนี้ (กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2551)

วิสัยทัศน์ คือ เป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นด้านอุตสาหกรรม อาหาร การศึกษาปฐมวัย อุตสาหกรรมบริการ และพยาบาลศาสตร์ ภายใต้การบริหารจัดการที่มีลักษณะเป็นพลวัต เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียน และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

พันธกิจ คือ ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของสังคม โดยมีจุดเด่นด้านบุคลิกภาพเฉพาะตามวัฒนธรรมสวนดุสิต สร้าง พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและการพัฒนาความเข้มแข็งชุมชน สังคม และประเทศในลักษณะการให้บริการวิชาการ ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน เผยแพร่และส่งเสริมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างและพัฒนาความเข้มแข็งวิชาชีพครู โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่คำนึงถึงการปรับตัวล่วงหน้าเพื่อพร้อมรับแนวโน้มบริบทที่จะเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันได้ในระดับภูมิภาคอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ การให้บริการวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ การสร้างความรู้ความเข้าใจและความภูมิใจในคุณค่าวัฒนธรรมองค์กร การจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นฐานการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศ การพัฒนางานวิจัย นวัตกรรม และการนำไปใช้ประโยชน์ และการบริหารจัดการแบบพลวัต

จากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตได้กำหนดกลยุทธ์ไว้ 6 กลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและหนึ่งในกลยุทธ์นั้น คือ กลยุทธ์ที่ 5 การสร้างและนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยมาตรการที่ 5.1 กำหนดทิศทาง

งานวิจัยเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยและเพื่อสังคม ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติที่ 5.1.4 ส่งเสริมให้บุคลากรสายสนับสนุนสามารถทำงานวิจัยสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเองได้ มาตรการที่ 5.2 การเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีแนวทางปฏิบัติที่ 5.2.1 สร้างบรรยากาศการแบ่งปันการเรียนรู้จากการทำวิจัยและการเรียนรู้เกี่ยวกับผลงานวิจัยในมหาวิทยาลัย เพื่อกระตุ้นให้ผู้สนใจทำวิจัยและนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น

ดังนั้น พันธกิจที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรด้านการศึกษาคือ การทำวิจัย ครูหรืออาจารย์ผู้สอนมีความจำเป็นต้องเพิ่มบทบาทเป็นนักวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลมาเป็นกิจกรรมเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นผู้สอนระดับใด สามารถทำวิจัยได้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา งานวิจัยในชั้นเรียนจะยากง่ายซับซ้อนอย่างไรขึ้นอยู่กับระดับของผู้เรียน ปัญหาและสภาพแวดล้อม (ทัศนา แสงศักดิ์, 2543, 72-73)

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ โดยการวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีวิธีการที่กล่าวได้ว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หรือ "การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของครูหรืออาจารย์ผู้สอนต้องจัดทำควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบที่ต้องใช้การบูรณาการความรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติในการคิดค้นสื่อ วิธีสอนหรือนวัตกรรมต่างๆ ผสมผสานกับแนวความคิดพื้นฐานการวิจัยในการประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน (ยุทธนา ปฐมวรชาติ, 2544, หน้า 59) และเพื่อให้การทำวิจัยในชั้นเรียนมีมาตรฐานมีคุณภาพและผลการวิจัยที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การวิจัยในชั้นเรียน จึงมีความจำเป็นที่ผู้วิจัยต้องเข้าใจสภาพการวิจัยในชั้นเรียนและแนวทางพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยมากำหนดนโยบาย สนับสนุน สอดคล้องและเชื้อต่อการทำการวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนกระตุ้นทัศนคติเชิงบวกต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรสายวิชาการอย่างถูกต้อง

ดังนั้นจากความสำคัญ และที่มาของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อศึกษาสภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์ ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยอันจะนำไปสู่การสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการวิจัยกับสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัย มี 2 กลุ่ม คือ 1) อาจารย์ที่ทำวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 582 คน (ข้อมูลฝ่ายสำนักวิชาการ วันที่ 19 ตุลาคม 2552) และ 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อาจารย์ประจำที่ปฏิบัติงานสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่มาจากคณะต่าง ๆ และบุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ การทำวิจัยในชั้นเรียน กลุ่มละ 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้แก่ คณะที่สังกัด ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ ระยะเวลาปฏิบัติงานสอน ประสบการณ์การทำวิจัย จำนวนเรื่องที่เคยทำวิจัยสภาพการทำวิจัย สถานภาพการทำวิจัยเป็นกลุ่ม และเจตคติต่อการวิจัย

ตัวแปรตาม คือ สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการวิจัย ด้านบริหารจัดการ และด้านการเสริมแรง

3. ขอบเขตระยะเวลาการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง 30 เมษายน 2553 ถึง 30 เมษายน 2554

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นำมาเป็นข้อมูลและแนวทางกำหนดนโยบายการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการวางแผนพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ในการปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป